KULLEĠĠ SAN BENEDITTU
Boys' Secondary, Kirkop

Mark

HALF-YEARLY EXAMINATION – 2012/13

Track 3 (Opt)

FORM 3	**Studji Soċjali (Option)**	**Ħin: siegħa u nofs**

Mistoqsija	1	2	3	4	**Marka Globali**
Marka Massima	25	25	25	25	
Marka					

DO NOT WRITE ABOVE THIS LINE

L-Isem: ______________________________ **Klassi:** __________

Din il-karta fiha ERBA' taqsimiet. L-istudenti huma mitluba li jwieġbu t-taqsimiet KOLLHA u jaqraw sew l-istruzzjonijiet għal kull taqsima.

Taqsima A: Aqra sew din is-silta u wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA li jsegwu:

Wieħed mill-aktar avvanzi importanti f'dawn l-aħħar sekli kien l-għarfien li l-persuna umana, tkun fejn tkun u hi min hi, xorta tgawdi minn ċertu prinċipji li huma bażiċi għax marbutin mal-identita' umana. Dawn jissejħu *drittijiet fundamentali tal-bniedem*.

1. Bħala ċittadini tal-pajjiż, aħna ngawdu minn ħafna drittijiet. Semmi żewġ drittijiet li inti għandek bħala ċittadin Malti.

   ____

   ____

   ____(2marki)

2. Sfortunatament insibu ħafna nies fid-dinja li ma jgawdux mid-drittijiet fundamentali tagħhom.
   a. Min huma dawn in-nies?

   ____

   ____(marka)

   b. Għalfejn mhux qed igawdu mid-drittijiet tagħhom?

   ____

   ____(marka)

3. X'inhi d-differenza ta' bejn pajjiżi żviluppati u pajjiżi li għadhom qed jiżviluppaw?

   ____

   ____(2marki)

4. Semmi ŻEWĠ pajjiżi żviluppati u ŻEWĠ pajjiżi li għadhom qed jiżviluppaw.

   ____

   ____(4marki)

5. Ix-xogħol u t-teknoloġija huma żewġ fatturi importanti għalfejn pajjiż ikun żviluppat. Spjega d-differenza bejn xogħol pre-industrijali u xogħol industrijali.

   ____

   ____

   ____(2marki)

6. F'pajjiżi li qed jiżviluppaw, insibu l-aktar ix-xogħol tas-settur primarju filwaqt li f'pajjiżi żviluppati, insibu l-aktar is-settur sekondarju, terzjarju u kwaternarju. Spjega d-differenza bejn **settur primarju** u **settur sekondarju** tax-xogħol.

   ____

   ____

   ____(4marki)

7. Ix-xogħol hu importanti kemm għall-individwu u kemm għas-soċjeta'. Għalfejn?
   a. Għall-individwu:

   ____

   ____(marka)

b. Għas-soċjeta':

____

____(marka)

8. Il-ħaddiema għandu jkollhom id-drittijiet tagħhom fuq il-post tax-xogħol.

a. Semmi **żewġ** drittijiet li l-ħaddiem igawdi minnhom fuq il-post tax-xogħol.

____

____(2marki)

b. Dawn id-drittijiet tal-ħaddiem li semmejt, xi dmirijiet iġibu magħhom?

____

____(2marki)

c. X'ngħidulhom l-organizzazzjonijiet li jaqbżu għad-drittijiet tal-ħaddiema f'Malta? Agħti **żewġ** eżempji.

____

____

____(3marki)

(25 marka)

Taqsima B: Aqra din is-silta u wara wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA li jsegwu:

Il-kultura għandha x'taqsam mar-relazzjoni bejn il-bniedem u l-ambjent naturali tiegħu; il-kultura hija wirt soċjali; tfisser u tħaddan dak li l-bniedem għamel lill-ambjent ta' madwaru sabiex jagħtih xejra u forma differenti, sabiex b'hekk jaqdi aħjar il-ħtiġijiet u l-interessi tiegħu. Kull influwenza, kull fejn tidher u tinħass l-id tal-bniedem, dak allura għandu x'jaqsam mal-kultura.

(Silta meħuda minn Ninvestigaw is-Soċjeta', p. 47)

1. X'tifhem bil-kelma **kultura**?

____

____

____(2marki)

2. Il-Kultura tinbena fuq erba’ elementi importanti li jiddistingwu d-differenza ta’ bejn pajjiż u ieħor. Semmi x’inhuma dawn l-**ERBA’** elementi.

____

____

____

____(4marki)

3. Għalfejn il-kultura hi importanti ħafna għal pajjiż?

____

____

____

_ ____(3marki)

4. Illum il-ġurnata qed naraw li kull pajjiż fid-dinja qed isir multi-kulturali. X’tifhem b’ **multi-kulturaliżmu**?

____

____

____

____(2marki)

5. a. Malta hi pajjiż multi-kulturali?

____(marka)

b. Għalfejn?

____

____(2marki)

6. Problema li jġib miegħu l-multikulturaliżmu hi r-razziżmu. Agħti **ŻEWĠ** eżempji ta’ x’tista’ tagħmel inti biex ma tkunx razzist.

____

____

____

____(2marki)

7. a. X’inhi l-**bidla kulturali**?

____

____(2marki)

b. Kif inbidlet il-kultura ta’ Malta minn ħamsin sena ilu ’l hawn?

____

____

____

____(4marki)

8. Bħala ċittadini Maltin, semmi **TLETT** affarijiet ta’ x’jistgħu jagħmlu l-Maltin biex juru li qed japprezzaw il-kultura Maltija.

____

____

____

____(3marki)

(25 marka)

Taqsima Ċ: Wieġeb dawn il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin:

1. Bħala ċittadini Maltin, aħna lkoll għandna bilanċ bejn id-dmirijiet u d-drittijiet.
   a. X’inhi d-differenza bejn dmirijiet u drittijiet?

____

____(2marki)

   b. Għalfejn hu importanti li jkun hemm il-bilanċ bejn id-dmirijiet u d-drittijiet?

____

____

____(3marki)

2. Ix-xogħol volontarju huwa importanti fis-soċjeta’.
   a. X’inhu x-xogħol volontarju?

____

____(2marki)

b. Għalfejn ix-xogħol volontarju hu importanti għas-soċjeta'?

____(marka)

c. Semmi **ŻEWĠ** għaqdiet f'Malta li jagħmlu xogħol volontarju.

____(2marki)

3. Il-qgħad iġib miegħu ħafna problemi, kemm għal persuna u kemm għas-soċjeta'.

a. X'inhuma l-problemi tal-qgħad għall-individwu?

____

____(2marki)

b. X'inhuma l-problemi tal-qgħad għas-soċjeta'?

____

____(2marki)

c. F'Malta, x'jisimha l-organizzazzjoni li tgħin lill-persuni li qed ifittxu x-xogħol?

____(marka)

4. Fil-ħajja moderna, il-konsum qiegħed jiżdied u dejjem qed ikollna bżonn ta' aktar affarijiet.

a. X'inhu l-konsum?

____

____(2marki)

b. Għalfejn aktar ma jgħaddi żmien, il-konsum dejjem qed jiżdied?

____

____(2marki)

c. Jekk il-konsumatur ikollu ilment, x'jista' jagħmel?

____(marka)

5. a. X'inhuma r-relazzjonijiet industrijali?

____(marka)

b. Għal min inkunu qed nirreferu meta ngħidu l-'imsieħba soċjali'?

____(3marki)

c. Għalfejn ir-relazzjonijiet industrijali huma importanti għall-ekonomija tal-pajjiż?

____(marka)

(25 marka)

Taqsima D: Agħżel WAĦDA minn dawn it-temi u ikteb madwar 200-250 kelma:

1. Ix-xogħol hu bbażat fuq ħames setturi importanti: is-settur primarju, sekondarju, terzjarju, kwaternarju u kwinarju. Spjega t-tipi ta' xogħolijiet li nsibu f'dawn is-setturi.

2. Il-konsumatur għandu kemm drittijiet kif ukoll dmirijiet. Iddiskuti.

3. Aħna meqjusa bħala ċittadini Maltin, ċittadini Ewropej u ċittadini globali. Iddiskuti.

4. Il-kultura hija importanti għax tagħti l-identita' lill-pajjiż. Filwaqt li tikkummenta dwar dan, semmi xi karatteristiċi li jagħmlu parti mill-kultura Maltija.

(25 marka)